

Załącznik Nr 5
Do Zarządzenia Nr
Prezydenta Miasta Krakowa
Z dnia

Program Aktywności Lokalnej "Sikorki"

W ramach realizacji projektu systemowego „Pora na aktywność” w okresie 01.01.2013 – 30.06.2015 Przewidziano do realizacji 7 programów aktywności lokalnej skierowanych do społeczności zamieszkujących różne obszary miasta Krakowa. Jednym z nich jest Program Aktywności Lokalnej „Sikorki”

W „Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013” zawarto zapis wskazujący, iż program aktywności lokalnej powinien zostać przyjęty do realizacji na mocy uchwały rady gminy bądź powiatu. Uchwałą nr LVI/725/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 listopada 2008 r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia „Programu Aktywności Lokalnej Miasta Krakowa w latach 2007 – 2013” i „Programu Wsparcia działań na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych realizowanych na terenie Gminy Miejskiej Kraków na lata 2008 – 2010.” Prezydent Miasta Krakowa został upoważniony do zatwierdzania kolejnych Programów Aktywności Lokalnej w latach 2008 – 2013.

Planowany obszar działania wraz z diagnozą problemów

Program Aktywności Lokalnej „Sikorki” rozpoczęto w 2010 r. Skierowany do mieszkańców bloku przy ul. Sikorki 15 w Krakowie odpowiadał na problemy społeczności lokalnej, którą łączyło wspólne miejsce zamieszkania – blok mieszkalny i jego najbliższe otoczenie. Wnioski z prowadzonej w trakcie pracy ze społecznością bloku przy ulicy Sikorki 15 diagnozy pokazują, iż wymaga ona otwarcia na sąsiadów dla dalszego swojego rozwoju. Tym samym pojawiła się potrzeba objęcia działaniami środowiskowymi szerszego rejonu. Z diagnozy wynika, iż powinien to być obszar ulicy Sołtysowskiej, ze szczególnym uwzględnieniem bloku Sołtysowska 10 c, znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie Sikorek i mający podobne problemy oraz potrzeby. Podczas spotkań pracowników socjalnych MOPS z mieszkańcami z ulicy Sołtysowskiej 10 c ok. 20 % zadeklarowało chęć angażowania się na rzecz społeczności lokalnej.

Budynek mieszkalny przy ul. Sikorki 15 położony na terenie Dzielnicy XIV Czyżyny został zaprojektowany i zbudowany z myślą o przeznaczeniu biurowym, ale ostatecznie zasiedlony przez osoby, które utraciły lokum w wyniku katastrof budowlanych, uzyskały status uciążliwego lokatora, osoby eksmitowane, pogorzelcy. Blok, z obawy przed wpływem

lokatorów został przestrzennie odizolowany od innych użytkowników sąsiadujących działek. Sąsiadujące z budynkiem osiedle „Fajny Dom”, oraz znajdujące się w okolicach firmy i zakłady pracy zadbały o szczelne ogrodzenia i inne zabezpieczenia przed mieszkańcami Sikorek 15 w obawie przed wandalizmem i kradzieżami. W konsekwencji u mieszkańców bloku pojawiło się poczucie stygmatyzacji i odrzucenia z racji zamieszkania właśnie w tym miejscu. W bloku znajduje się 58 lokali mieszkalnych, piwnice oraz 4 lokale wspólne, obecnie 3 z nich przeznaczone są na działania PAL.

Aktualnie budynek zamieszkuje 209 osób. Na 58 mieszkań, 24 jest objętych pracą socjalną. Ponad 40 % mieszkańców korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, podczas gdy w całym Krakowie średnio 5 % mieszkańców objętych jest pomocą społeczną.

.Społeczność mieszkańców bloku przy ulicy Sołtysowskiej 10 c, podobnie jak społeczność już objęta działaniami w ramach PAL Sikorki, zamieszkuje na terenie Dzielnicy XIV Czyżyny i również w budynku, który, pomimo, iż skonstruowany z myślą o przeznaczeniu biurowym, został zasiedlony przez osoby, które utraciły lokum w wyniku katastrof budowlanych, były uznane za uciążliwych lokatorów, osoby eksmitowane. Aktualnie w bloku zamieszkuje 52 osoby. Z powodu uszkodzonego domofonu dostęp do budynku pozostaje całkowicie poza kontrolą mieszkańców. Brak miejsc wspólnych spotkań, ławek, placów zabaw, zaplanowanych „terenów zieleni” przyczyniają się do wrażenia ogólnego zaniedbania. Na decyzję o objęciu wsparciem społeczności wpłynął również aspekt przestrzenny – lokalizacja i izolacja przestrzenna. Krajobraz wybranego obszaru łączy w sobie elementy typowe dla terenu przemysłowego z pozostałością zabudowy specyficznej dla dawnej wsi. Można dostrzec panujące tu kontrasty – nowoczesne budynki i stare drewniane chaty; rozwiązania drogowe na miarę naszych czasów i polne drogi; ostoje przyrody i obszary zniszczone przez przemysł, obiekty handlowe. Bezpośrednie sąsiedztwo starych bloków (opisywanej przestrzeni) tj. bloku z ul. Sołtysowskiej 10c, podobnie jak w przypadku bloku przy ulicy Sikorki 15, stanowią obiekty przemysłowe, siedziby firm, wolnostojące bloki zamknięte ogrodzeniem oraz nowoczesne osiedle. Komfortowo wyposażone i nowoczesnie wyglądające budynki są szczelnie odseparowane ogrodzeniami od domków, starych bloków i otaczających je zakładów pracy. Poczynione przez pracowników PAL Sikorki oraz pracowników MOPS obserwacje dowodzą, iż lokatorzy bloku położonego przy ulicy Sołtysowskiej 10 c tworzą również typ sąsiedztwa wykluczonego zewnątrz. Wspólnota ta stanowi względnie zintegrowane środowisko, ale otoczenie dość mocno ogranicza możliwości społecznych interakcji z innymi.

Wśród mieszkańców bloku z ul. Sołtysowskiej 10 c, podobnie jak uprzednio wśród lokatorów przy ulicy Sikorki 15, dostrzeżono analogicznie występujące problemy i zagrożenia. Zauważono problemy związane z funkcjonowaniem całej społeczności lokalnej, w jej obrębie grup społecznych oraz potrzebę działań, mających na celu poprawę sytuacji w tym zakresie. Znaczny odsetek mieszkańców tej społeczności to odbiorcy działań MOPS – na 31 mieszkań, 10 jest objętych regularną pracą socjalną.

Identyfikowane problemy wśród społeczności:

1. odczucie „wykluczonego sąsiedztwa” i stygmatyzacji,

2. brak poczucia sprawczości i wpływu na sytuację,
3. trudne relacje z administratorem nieruchomości,
4. brak wiedzy na temat metod aktywizacji sąsiedztwa, sposobów rozwiązywania występujących problemów, zewnętrznego wsparcia etc.
5. znaczna część mieszkańców jest nieaktywna zawodowo,
6. słabo zagospodarowany czas wolny dzieci i młodzieży
7. problemy opiekuńczo-wychowawcze,
8. zaniedbanie budynku, niezagospodarowany teren wokół budynku – brak placu zabaw, ławek etc,
9. wandalizm, uzależnienia.

Pod względem infrastruktury obu tym obszarom (tj. mieszkańcom bloku Sikorki 15 i Sołtysowskiej 10c wspólne są:

1. brak lokali użyteczności publicznych, miejsc, w których mieszkańcy mogą korzystać z zajęć bez względu na wiek czy stan zdrowia (poza pomieszczeniami PAL Sikorki oraz ogrodzonym terenem do rekreacji na osiedlu „Fajny Dom”),
2. zły stan ulic i dróg, chodników - połatane, nierówne, słabo oświetlone.

W obu blokach w dalszym ciągu istnieje problem związany z zagrożeniem eksmisjami, zadłużeniem w opłatach. (80% mieszkańców ma zadłużenie czynszowe i jest zagrożona eksmisją, w przypadku ulicy Sołtysowskiej 50 % boryka się z tym problemem).

Opis grupy docelowej i planowane wobec niej działania

Projekt adresowany jest do wszystkich mieszkańców ulicy Sikorki i Sołtysowska ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców bloków przy ulicy Sołtysowskiej 10 c. i ul. Sikorki 15 w Krakowie. Aktualnie w obu blokach zamieszkuje 261 osób, w tym przy ulicy Sołtysowskiej 10 c - 52 osoby. W obydwu blokach ok 30% mieszkańców bloku regularnie korzysta ze wsparcia MOPS.

W wielu przypadkach podstawowe ogniwo wykluczenia społecznego mieszkańców bloku stanowi utrata pracy. Źródłem bezrobocia jest nie tylko niski poziom wykształcenia, brak kwalifikacji zawodowych, ale również negatywny przekaz transgeneracyjny, przejawiający się w powielaniu życiowych scenariuszy nieaktywnych zawodowo i społecznie rodziców. Dorastająca młodzież ma trudności z prawidłową adaptacją społeczną – w pobliżu nie ma dla nich żadnej oferty rozwoju własnych zainteresowań, umiejętności. Poczucie wykluczenia i stygmatyzacji powodują zagrożenie występowaniem u młodzieży symptomów niedostosowania społecznego, rozwijają ich apatię i brak pomysłu na samorealizację.

Społeczność bloku przy ul. Sikorki 15 traktuje się w ramach PAL, jako zasób dla mieszkańców bloku przy ul. Sołtysowskiej 10 c. Są to pomieszczenia PAL Sikorki, relacje partnerskie wypracowane w ramach PAL Sikorki z instytucjami z sektora publicznego,

prywatnego oraz organizacji pozarządowych działających na terenie Dzielnicy XIV Czyżyny i miasta Krakowa, dotychczasowi uczestnicy działań PAL Sikorki- potencjalni liderzy społeczni. Potencjalny zasób stanowią również pomieszczenia możliwe do pozyskania w ramach współpracy ze Szkołą Podstawową nr 156.

W szczególności działaniami projektu objęte będą:

1. osoby nieaktywne zawodowo,
2. osoby uczące się w wieku 15-24 i nieprzystosowane do podjęcia pracy z powodu przekazanych w rodzinie wzorców wychowawczych i zawodowo – społecznych,
3. potencjalni liderzy wywodzący się ze społeczności lokalnej,
4. osoby zagrożone ze względu na przyczyny zawarte w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Z uwagi na wiodący problem mieszkańców obydwu bloków uczestnikami projektu, jako otoczenie będą również mieszkańcy i osoby z nimi związane w wymiarze edukacyjnym, zawodowym i społecznym (mieszkańcy ulic Centralnej, Kamionka, Na Załączu). Ich udział w projekcie może znacząco wpłynąć na przełamanie izolacji.

Celem głównym programu jest aktywizacja społeczna i wzrost integracji mieszkańców z ul. Sikorki i Sołtysowskiej oraz osób związanych z nimi zawodowo, społecznie, edukacyjnie.

Cele szczegółowe:

1. wzrost społecznej aktywności mieszkańców z ulicy Sikorki i Sołtysowskiej,
2. przełamanie izolacji społecznej
3. wzrost zaangażowania w rozwiązywanie problemów własnych i środowiska zamieszkania,
4. wzmocnienie zdolności i możliwości mieszkańców do samodzielnego rozwiązywania ich problemów i trudności życiowych.

W ramach działań programu zaplanowano:

1. organizację usług wspierających animację lokalną – animator lokalny,
2. organizację wolontariatu,
3. organizację uczestnictwa w grupach samopomocowych,
4. organizację treningów kompetencji i umiejętności społecznych,

5. organizację poradnictwa specjalistycznego i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych,
6. opiekę nad dzieckiem i osobą zależną na czas realizacji zajęć.

Rezultaty:

1. Rezultaty twarde:

- 1) 5 członków społeczności lokalnej angażuje się w działalność wolontaryjną,
- 2) 20 mieszkańców uczestniczy we wspólnych inicjatywach i spotkaniach,
- 3) zostaje utworzone jedno partnerstwo realizujące wspólne projekty na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej,
- 4) 20 uczestników PAL uzyskuje informacje na temat swoich praw, uprawnień i miejsc oferujących pomoc,
- 5) powstaje jedna mapa zasobów i potrzeb dotycząca wybranego obszaru,
- 6) 5 uczestników ukończy grupę edukacyjną.

2. Rezultaty miękkie:

- 1) 10% beneficjentów zgłasza inicjatywy, sprawy ukierunkowane na potrzeby lokalne,
- 2) 20% beneficjentów zgłasza własne inicjatywy lub podjęcie działania samopomocowe,
- 3) 20 % beneficjentów deklaruje poczucie wspólnoty ze swoją społecznością.

Planowany czas i ramowy harmonogram realizacji programu:

01.01.2013-31.03.2013 – pogłębienie diagnozy środowiska

01.01.2013-30.06.2013 –rekrutacja beneficjentów

01.01.2013-30.11.2013 -praca z beneficjentami

01.01.2013-30.11.2013 –praca z otoczeniem

01.11.2013– 01.12.2013- zakończenie PAL

Źródła finansowania

Program aktywności lokalnej „Sikorki” został ujęty w budżecie projektu systemowego „Pora na aktywność”. Działania będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Podział odpowiedzialności za realizację PAL

Program będzie realizowany przez pracowników MOPS w Krakowie oraz zaangażowanych specjalistów. Za organizację i realizację PAL będzie odpowiadał animator lokalny, który w ramach swoich zadań będzie odpowiedzialny bezpośrednio przed Kierownikiem Filii nr 9. W ramach PAL zadania realizowane będą przez specjalistów tj.: prawnika, psychologa, pracownika socjalnego i wykonawców usług, których działania będzie koordynował animator lokalny. Reguły i procedury komunikowania się oraz zasady obiegu i archiwizowania dokumentów w ramach programu będą zgodne z regulaminem organizacyjnym MOPS. Koordynator programu, a zarazem animator lokalny współpracować będzie również z pracownikami socjalnymi Filii MOPS, którzy zajmują się bezpośrednio sprawami świadczeń z pomocy społecznej oraz prowadzeniem pracy socjalnej dla mieszkańców obszarów objętych oddziaływaniami PAL.